

Postanowienie z dnia 6 lutego 2002 r.

III KKO 1/02

Odszkodowanie należne właścicielowi (użytkownikowi wieczystemu) nieruchomości gruntowej ustala właściwy organ administracji publicznej w drodze decyzji administracyjnej, jeżeli inwestycja liniowa była realizowana na terenie tej nieruchomości na podstawie opatrzonej rygiorem natychmiastowej wykonalności decyzji administracyjnej organu pierwszej instancji, zezwalającej na czasowe jej zajęcie w celu realizacji inwestycji (art. 74 ust. 1 i 2 w związku z art. 70 ust. 1, art. 73 i art. 75 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, jednolity tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm. oraz art. 233 w związku z art. 128 ust. 4 i art. 129 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Andrzej Wasilewski (sprawozdawca), przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości Janina Dąbrowiecka, przedstawiciel Ministra Infrastruktury Elżbieta Robaszkiewicz.

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym, po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2002 r sprawy z wniosku Anny M.-S. o rozstrzygnięcie sporu o właściwość między Starostwem Powiatowym w S. a Sądem Rejonowym w S. o odszkodowanie.

u z n a ł o, że właściwym do rozpoznania sprawy jest Starosta S.

U z a s a d n i e n i e

Anna M.-S. pismem z dnia 28 grudnia 2001 r., które do Sądu Najwyższego wpłynęło w dniu 2 stycznia 2002 r., wystąpiła z wnioskiem o rozpoznanie przez Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym negatywnego sporu kompetencyjnego o właściwość pomiędzy sądem powszechnym a organami administracji publicznej w sprawie „o ustalenie odszkodowania za szkody wyrządzone podczas przeprowa-

dzania kolektora miejskiego sieci wodno-kanalizacyjnej przez (...) posesję w roku 1994 - przez głównego inwestora, tj. Urząd Miasta S.". W uzasadnieniu przedstawionego wniosku wnioskodawczyni podniosła, co następuje: po pierwsze - Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z dnia 20 kwietnia 1999 r. [...] odrzucił pozew Anny M.-S. przeciwko Gminie Miejskiej S. o odszkodowanie z tytułu czasowego zajęcia działki, pozostającej w wieczystym użytkowaniu powódki, a będącej własnością strony pozwanej, oraz z tytułu demontażu umiejscowionego na tej działce szamba. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Rejonowy stwierdził, że przedmiotowy spór, który powstał w związku z pracami realizowanymi w wykonaniu decyzji z dnia 27 września 1994 r. wydanej przez Urząd Rejonowy w S. na podstawie art. 70 ust. 1 i art. 73 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jednolity tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127), która już po wykonaniu przedmiotowych prac (ulożeniu odcinka podziemnego kolektora sanitarnego przebiegającego przez wskazane nieruchomości gruntowe) została uchylona decyzją Urzędu Wojewódzkiego w S. z dnia 29 października 1994 r., nie należy do drogi sądowej, lecz do właściwości organów administracji publicznej.

Po drugie - następnie, w związku ze skierowanym do Starostwa Powiatowego w S. żądaniem Anny M.-S. o ustalenie odszkodowania za szkody wyrządzone w czasie budowy kolektora na nieruchomości pozostającej w jej użytkowaniu wieczystym, Starosta Powiatowy w S. decyzją z dnia 26 października 1999 r. odmówił ustalenia należnego odszkodowania, stwierdzając równocześnie w uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia, że sprawa ta podlega rozpoznaniu w drodze sądowej. Decyzja ta została jednak następnie uchylona decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K. z dnia 24 listopada 1999 r., które sprawę tę przekazało do ponownego rozpoznania przez Starostę Powiatowego, przy czym w uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Samorządowe Kolegium Odwoławcze stwierdziło między innymi, że: „W wyniku przeprowadzonego postępowania winna być wydana decyzja administracyjna kompleksowo załatwiająca sprawę”.

Po trzecie - pomimo to, Starosta S. kolejną decyzją z dnia 10 lutego 2000 r. odmówił ustalenia odszkodowania za szkody wyrządzone w trakcie prowadzenia prac przy budowie kolektora na nieruchomości pozostającej w wieczystym użytkowaniu Anny M.-S., stwierdzając w uzasadnieniu tej decyzji, że nie zgadza się z decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego, a nadto, że: „w omawianej sprawie nie została wydana decyzja właściwego organu na zajęcie nieruchomości, w związku z

tym nie może być wydana decyzja o ustaleniu odszkodowania”. Po rozpoznaniu odwołania Anny M.-S. od powyższej decyzji, została ona utrzymana w mocy decyzją Z. Urzędu Wojewódzkiego w S. z dnia 23 marca 2000 r. W uzasadnieniu tej decyzji Z. Urząd Wojewódzki w S. podzielił pogląd, wedle którego: „o ile faktycznie zezwolenie na zajęcie nieruchomości nie zostało wydane, odszkodowanie za zajęcie nieruchomości może być dochodzone przed sądem powszechnym, a droga administracyjna jest wyłączona”.

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym zważyło, co następuje:

Art. 70 ust. 1 ustawy o gospodarce gruntami (w brzmieniu obowiązującym w 1994 r.) stanowił, że w wypadku braku zgody właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości na wykonanie na niej prac mających na celu „zakładanie i przeprowadzanie na nieruchomościach, zgodnie z decyzją o lokalizacji inwestycji, ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej oraz urządzeń technicznych łączności i sygnalizacji, a także innych podziemnych lub naziemnych urządzeń technicznych niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń” - dla wykonywania tego rodzaju prac „wymaga zezwolenia rejonowego organu rządowej administracji ogólnej”. Równocześnie, właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu nieruchomości przysługiwało w takim wypadku odszkodowanie za straty wyrządzone na skutek jej zajęcia i działań określonych w art. 70 ust. 1, które - w braku porozumienia stron - ustalał rejonowy organ rządowej administracji ogólnej, z zastosowaniem zasad przewidzianych przy wywłaszczaniu nieruchomości (art. 74 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 75 ustawy o gospodarce nieruchomościami). *Nota bene*, także na gruncie aktualnie obowiązującej regulacji prawnej art. 128 ust. 4 w związku z art. 129 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.) stanowi, że odszkodowanie dla właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości z tytułu jej czasowego zajęcia, które nastąpiło na podstawie decyzji administracyjnej wydanej w związku z realizacją tego typu inwestycji liniowych (art. 124 w związku z art. 122 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami), ustala w drodze decyzji starosta.

W rozpoznawanej sprawie jest poza sporem, że Urząd Rejonowy w S. wydał - „na wniosek Burmistrza Miasta S. z dnia 27 września 1994 r. (...) w sprawie wydania

zezwolenia na ułożenie odcinka podziemnego kolektora sanitarnego, przebiegającego przez działki komunalne (...) będące w wieczystym użytkowaniu Pani Anny M.-S. (...)” - decyzję z dnia 27 września 1994 r., mocą której zezwolił na czasowe zajęcie wskazanej nieruchomości gruntowej celem wykonania określonych prac inwestycyjnych, nadając równocześnie tej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności, co sprawiło, że prace te zostały zakończone jeszcze przed rozpoznaniem odwołania wieczystego użytkowania przez Wojewodę S., co nastąpiło w dniu 29 października 1994 r. Oznacza to, że skoro powyższa nieruchomość gruntowa, pozostająca w wieczystym użytkowaniu Anny M.-S., począwszy od dnia 27 września 1994 r. była już zajmowana przez inwestora, w związku z realizacją planowanej inwestycji, na podstawie wydanej w tym samym dniu i opatrzonej rygorem natychmiastowej wykonalności decyzji Urzędu Rejonowego w S., to właściwym do ustalenia należnego z tego tytułu wieczystemu użytkownikowi odszkodowania jest Starosta S. (art. 74 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 75 ustawy o gospodarce gruntami oraz art. 233 w związku z art. 128 ust. 4 i art. 129 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 190 § 1 KPA orzekł jak w sentencji.

=====